

Réde, 2020. október 25. Reformáció, Igehirdető: Dr. Barta Zsolt

Ének: 46,1-3 Az Isten a mi reménységünk

Imádság:

Mindenható Istenünk!

A szellős alkonyatkor megkerested

az első embert, aki vétkezett

és a szabadulás ígéretével ruháztad fel.

Hálát adunk a prófétákért,

akik megmutatták a helyes utat.

Hálát adunk a papokért,

akik néped imádságát Eléd vitték.

Hálát adunk az apostolokért,

akik a föld végső határáig hirdették igédet és kereszteltek.

Hálát adunk tanítóinkért,

akik fáradhatatlanul kutatták a Te utaidat.

Hálát adunk hitvalló elődeinkért,

akik istenfélelemmel élték jövevénységük idejét.

Hálát adunk a reformátorokért,

akik tisztán felmutatták Jézus Krisztus irgalmát.

Hálát adunk a hitvallókért és a mártírokért,

akik szelídséggel fogadták az üldöztetést.

Órizz meg bennünket

szent néped közösségében,

segíts naponként megtagadni

a világot és minden kívánságát,

táplálj minket szent igédvel,

és fogadj minket szent asztalodhoz

itt a földön és ama megígért mennyei lakomán!

Jézus Krisztus által, aki él és uralkodik

Veled és a Szentlélekkel,

egy Isten most és mindörökké. Ámen!

Lekció: Máté 11,12-19

Textus: Jeremiás 27,1-15

Kedves Testvéreim! Reformációt Ünneplő Gyülekezet!

Időről időre lehet hallani arról, hogy híres emberek betegségükben mindenféle gyanús csodaszerekhez, vagy úgy gyógymódokhoz nyúlnak. Híres színészek, addig értelmesnek tartott közszereplők elkeseredettségükben varázsszereket vásárolnak a dzsungel mélyéről, vagy csodás gyógyítókhoz fordulnak segítségért. Valójában mindnyájunkkal így van ez. Amikor valami nagy baj történik, és a hagyományos módszerek nem segítenek, elkezdünk keresni, kutatni, alternatív megoldások után nyúlni.

Jeremiás korában a baj igazán nagy volt. Babilon, ez a hatalmas és erős birodalom le akarta igazni az összes államot saját maga és Egyiptom között. Babilontól szépen megkapták a megadás feltételeit. A fenyegetés tehát igazán nagy és valós volt. Az országok nagy változások előtt álltak. Szegénység, éhezés, háborúk, járványok fenyegették őket. Az addig uralkodó eliteknek azzal kellett szembenézniük, hogy hatalmuk és vagyonuk veszélybe került. Újraosztották a környéken a lapokat és senki sem tudta, hogy az új helyzetben, hogyan tud majd megállni.

Két lehetőség állt Júdea és a szomszédos országok előtt. Vagy megszerveznek egy közös ellenállást, vagy igyekeznek tárgyalások útján valamit megőrizni önrendelkezésükből. A megszervezett lázadás nehéz ügy volt. Az ókori és újkori szövetségek nagy gyengéje, hogy az egyes felek külön alkut köthettek a nagy ellenséggel. Ugyanakkor sejthető volt, hogy a közös szövetséggel sem képesek megállítani a nagy babiloni sereget. Reális helyzetfelismeréssel be kellett látniuk, hogy más megoldást

kell keresni. A másik megoldás nem volt kellemes. Tárgyalás útján kellett volna felajánlani hűségüket a babiloni uralkodónak, aki cserébe adhatott volna nekik valami kicsiny önrendelkezést. De ebben az esetben is le kellett volna mondani hatalmuk és vagyonuk nagy részéről és gyakorlatilag vazallus állammá váltak volna.

Egy ilyen nehéz helyzetben Júdea és szomszédai, mint a bajba jutott ember, minden tanácsot meghallgat, minden megoldási lehetőséget számba vesz. Teljes volt a bizonytalanság, a forrongás, a hűtlenség. Minden más megoldást véltek jónak és általában mindig rossz döntéseket hoztak. Meghallgatják Jeremiást is, de inkább hallgattak a hamis prófétákra, a szenvedésmentes jövőt, a veszteség nélküli ellenállást hirdetőkre. Jeremiás ellenfelei ugyanis azt mondták, hogy Isten meg fogja védeni Júdeát a gonosszal szemben. Ezért szembe kell szállni a nagy uralkodóval. De nem pusztán Jeruzsálem vallási vezetői beszéltek így, hanem Edóm, Móráb, Ammón, Tírusz és Szidón jóvendőmondói, papjai, varázslói is azt mondták, amit elvártak tőlük: semmi baj nem fog történni, nem kell semmiről lemondani.

Ezért amikor Jeremiás megadásra szólít fel, akkor nem csak a királyok és uralkodók ellenszenvét váltja ki, hanem prófétatársainak és a környék összes vallási vezetőjének is ellentmond. Nem lehetett könnyű egy ilyen helyzetben dönteni. Hiszen Jeremiással szemben sok száz próféta állt, akik éppenséggel az ellenkezőjét mondták. Azt mondták, hogy harcoljunk, fogjunk össze. De a környéken élő jószok és jóvendőmondók is ellentmondtak Jeremiás szavának. Képzeljük magunkat egy pillanatra a kor vezetőinek helyébe. Száz próféta az Úr nevében azt mondja, hogy vegyük elő a kardot. Egy próféta pedig azt mondja, hogy vegyük nyakunkba az ellenség igáját. Melyikre hallgatnánk? Hogyan döntenénk el, hogy ki képviseli valójában az Urat és ki az, aki konformizmus, vagy haszonszerzés miatt azt hirdeti, amit a nép hallani akar. Hogyan lehetett egy ilyen feszült helyzetben eldönteni, hogy hol szól igazán az Úr igéje.

Közel ötszáz évvel ezelőtt, az egyház megújításának idején, pontosan ugyanez a kérdés izzott fel Európa uralkodói udvaraiban. Németország, Franciaország hercegeinek és királyainak udvaraiban katolikus teológusok vitakoztak a reformátorokkal arról, hogy hol találjuk meg Isten tiszta akaratát. Az előbbieket azt mondták, hogy a római egyház hirdeti Isten akaratát. A reformátorok azt mondták, hogy a római egyház vezetői is bűnös emberek, mint mindnyájan, és Isten akaratát a Szentírásban találjuk meg. Ezért, amikor Isten akaratát akarjuk megismerni az istentisztelet, az erkölcs, a hit dolgában, ekkor teljes szívünkkel oda kell fordulnunk az egyetlen tiszta forráshoz, a Bibliához. Ez pedig azt jelenti, hogy az egyház életét és személyes életünket is az evangéliumra kell visszahelyezni.

A reformáció korában újraéledt az emberekben a vágy arra, hogy az igazat elválasszák a hamistól, a valódi kegyességet az álszentségtől, a hitet a képmutatástól. Egy nemzedék döntött amellett, hogy szívüket és templomaikat megtisztítják mindattól, ami csak hordozza a kegyesség látszatát, de valójában emberek találmánya. Genfben Farel Vilmos vezetésével egy nyári napon kihordták a Szent Péter templomból a képeket és szobrokat. Az istentisztelet közepére Krisztus hirdetett igéjét és az úrasztalát helyezték, mert ezen a két ponton találja meg a hívő Krisztust. Jeremiás azt akarta, hogy kortársai engedelmeskedjenek Isten akaratának. Istennek pedig azt volt kedves, hogy az ő Fia áldozata által részesedjünk az életben, az örök életben. A reformáció azért lépett fel kritikusan számos akkori szokással, gyakorlattal és eszmével szemben, hogy az embernek az Istenhez vezető utat tisztán felmutassa. Azért álltak ki és haltak meg hitükért protestáns elődeink, hogy mi minden akadály nélkül járuljunk a kegyelemhez, ami Isten kezében van. Nekünk Arany János fogalmazza meg ezt szépen a Szondi két apródja című Balladában:

Kegyelmet uradtól nem vár soha Szondi,

Jézusa kezében kész a kegyelem:

Egyenest oda fog folyamodni.

Ezt az egyenest adta Isten nekünk. A reformáció az Istenhez való közeledés közvetlenségét adta a világnak. Szabadon járulhatunk Krisztushoz.

Reformátor elődeink megvívták ezeket a kérdéseket. Amit nem tudtak megvívni helyettünk az a mi hitünk és a mi odaszánásunk. A református hit ugyanis nem csak hitigazságokból áll, hanem áll odaszánt életből, buzgóságból, keresztyén szolgálatból. Kálvin János hitének a példája nem csupán

abban állott, hogy hittételeket fogalmazott meg. Halálakor listát készítettek vagyontrágyairól. Néhány tárgy marad meg utána, egyebek mellett egy szőnyeg, amit két helyen is lyukas volt. Azért volt lyukas, mert azon a szőnyegen térdelve imádkozott minden nap. Az a lyukas szőnyeg legalább annyit elárul az ő hitéről és buzgóságáról mint egy-másik teológiai műve. Isten iránti szeretetét abban a szent izzásban mutatta meg, amely megmaradt nehéz életének minden pillanatában. Azt gondolom, hogy a mai református ember hitvérsége nem abban áll, hogy nem ismeri egy vagy másik hittételt – pontosabban mondva még a hitbeli tájékozatlanság mögött a szív közönyössége, a szív keménysége áll. Pedig nagyon sok múlik ezen. Jézus Krisztus azt mondta, hogy Isten országát az erőszakoskodók ragadják meg. Megdöbbenő beszéd ez Jézustól. Az erőszakoskodást ezen a helyen az igen elszánt buzgólkodás értelmében használja Jézus. Talán úgy kell ezt elképzelni, hogy ha el akarunk érni egy vonatot, ami az utolsó esélyünk arra, hogy az életünk megmaradjon, vagy megváltozzon, akkor nagyon gyorsan futunk a vonathoz. Ha igazán sok múlik rajta, akkor még a mozgó vonatra is felugrunk és belekapaszkodunk az ajtóba. Erre az elszántságra és erre a buzgóságra van szükségünk ahhoz, hogy Isten országa a miénk legyen. Minden imádságban, minden odaadott forintban, minden szolgálatukban ott kell lennie annak a buzgóságnak, amely áthatotta hitvalló eleinket. Mi van akkor, ha mégis hiányzik belőlünk az elszántság, hiányzik a buzgóság? Három dolgot megtehetünk.

Először is azért hiányzik belőlünk az elszántság, mert elfelejtettük Isten irántunk való buzgó szeretetéről. Amikor a restség és az ernyedtség vesz rajtatok erőt, akkor imádságban emlékeztetek Jézusra: az ő megszületésére a Betlehemi istállóban, az ő kitartó csendes szeretetére, amivel elhordozta sértéseket és a bántást, az ő szenvedésére és halálára. Emlékeztetek életének minden napjára, amikor mindig valami jót adott az embereknek. Mindezekben Isten iránti engedelmségét és irántunk való szeretetét élte meg. Imádságban adjatok hálát saját életetek örömeiért és áldásaiért: hogy reggel felkeltetek és együtt kezdhettétek el a napot, hogy Isten jóra fordított sorsotokat. Emlékeztetek meg saját életetek kicsiny és nagy örömeiről úgy, hogy azokért hálát adtok. A hálás ember szíve felnyílik Isten szeretetére.

A második dolog, ami kimozdíthat a lelki restségből, az más emberek példája, más emberek hite. Még kamaszkoromban történt, hogy egy téli napon meg kellett volna látogatni egy idős nénit. Tél volt, lucskos, hideg idő volt, a néni messze lakott – szépen lebeszéltem volna magam a dologról. Ekkor azonban betoppant hozzánk egy idősebb fiú a szomszéd faluból, jött gyalog, hogy együtt menjünk el látogatni. Akkor az ő hite megerősítette az enyémet. Keressétek a hívó emberek közösségét és bátorítsátok egymást. Vagy vegyétek elő azokat a könyveket, amik előttünk élt emberrel életéről szólnak – az ő példájukból is erőt meríthetünk.

Végül a lelki élet terén is igaz az, ami mindenben igaz: evés közben jön meg az étvágy. Nem arra kell figyelni, hogy éppen mihez van kedvünk az elején, hanem neki állni a feladatnak, neki kell állni a bibliaolvasásnak, el kell indulni az egyházi alkalmakra. Azt mondta nekem egyszer valaki, hogy a templomba járás neki olyan, mint az uszodába járás egy téli reggelen. Amikor elindul az ember, akkor nincs nagy kedve hozzá, de amikor kijön a templomból vagy az uszodából, akkor felfrissülten megy haza. Túl nagy jelentőséget tulajdonítunk az aktuális érzelmi hullámainknak: neki kell állni a keresztyén szolgálatnak és közben elmúlik a restség.

Jeremiás próféta magányos prófétai küldetése, Luther bátor kiállása a birodalmi gyűlésen, a hugenották halála Párizs utcáin mind-mind az esélyt teremtették meg az Istennek való szabad szolgálatra. Ma ezt az esélyt ünnepeljük. Isten szándéka azonban akkor éri el teljesen a célját, ha hallgatunk az ő szavára és abban életet találunk. A hitünk tudás és ismeret, de a hitünk szívbeli bizalom is: Jézus szerető élete, más keresztyén emberek életpéldája és az Istennek végzet szolgálat is erősíti bennünk a buzgóságot és az odaszánást. Ez a mi saját reformációnk, szívünk és életünk megújítása.

Ének: 390,1-2 Erős vár a mi Istenünk